

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **D. P., správcu konkurznej podstaty úpadcu T., a.s. v likvidácii**, so sídlom v T., IČO: X., zastúpeného JUDr. J. G., advokátom so sídlom v B., proti žalovanému **J. F.**, bývajúcemu v T., za účasti vedľajšieho účastníka na žalovanej strane Mgr. Ing. P. K., správcu konkurznej podstaty úpadcu T., štátny podnik v likvidácii, so sídlom v T., IČO: X., o **504,15 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 13 C 84/2010, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 31. januára 2011 sp. zn. 23 Co 237/2010, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Krajského súdu v Trnave z 31. januára 2011 sp. zn. 23 Co 237/2010 a rozsudok Okresného súdu Trnava z 21. júla 2010 č.k. 13 C 84/2010-64 **z r u š u j e** a vec vracia Okresnému súde Trnava na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Žalobca sa podanou žalobou v tomto konaní voči žalovanému domáhal zaplatenia 504,15 € spolu s poplatkom z omeškania 2,5 promile zo sumy 504,15 € od 1. júla 2008 do zaplatenia a trovami konania – titulom služieb spojených s užívaním bytu č. 41 nachádzajúceho sa v T. za obdobie od 1. januára 2007 do 31. decembra 2007. K žalobe pripojil vo fotokópii listinné dôkazy (m.i.) vyúčtovanie služieb spojených s užívaním bytu za 1.1.2007 – 31.12.2007 zo 6. mája 2008 a zmluvu o nájme z 19. januára 2004 (viď č.l. 12 až 15 spisu). Obsah spisu nedáva podklad k záveru o zmene takto podanej žaloby postupom v zmysle § 95 O.s.p.

Okresný súd Trnava rozsudkom z 21. júla 2010 č.k. 13 C 84/2010-64 žalobu zamietol; žalovanému nepriznal náhradu trov konania. Vychádzal z toho, že bytový dom, v ktorom

sa nachádza i predmetný byt bol v roku 1999 zapísaný do súpisu majetku úpadcu T., a.s. a v roku 2007 i do súpisu majetku úpadcu T., štátny podnik v likvidácii. Za spornú považoval aktívnu legitímáciu žalobcu v tomto konaní. Súd mal za preukázané, že žalovaný zaplatil mesačné platby nájomného za obdobie november 2008 až marec 2009 na účet T., š.p. pod variabilným symbolom X. (číslo účtu X.) sumu 259,25 € ako nájomné a (na číslo účtu X.) sumu 502,90 € za služby. Žalovaný (ako nájomca bytu) uhradil riadne a včas nájomné vrátane služieb spojených s užívaním predmetného bytu T., štátnemu podniku v konkurze k rukám správcu Mgr. Ing. P. K., ktorého súd považoval za "legitímneho vlastníka bytu" a preto žalovanému nemohol vzniknúť nedoplatok. Z uvedených dôvodov žalobu zamietol.

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Trnave rozsudkom z 31. januára 2011 sp. zn. 23 Co 237/2010 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil (§ 219 O.s.p.) a žalovanému nepriznal náhradu trov odvolacieho konania (§ 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.). V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že základnou podmienkou úspechu žaloby v tejto veci je preukázanie aktívnej vecnej legitímácie - t.j. vlastníckeho práva žalobcu k predmetnému bytu - a z toho vyplývajúceho práva na nájomné a služby poskytované s užívaním bytu v období november 2008 až marec 2009. Vychádzajúc z poznatkov získaných vlastnou rozhodovacou činnosťou a z rozsudku Okresného súdu Trnava z 26. marca 2008 č.k. 44 Cbi 6/2007 (v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave z 23. septembra 2008 sp. zn. 21 CoKR 4/2008 a rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Obdo 38/2009) mu vyplynulo, že vlastnícke právo k predmetnému bytu nesvedčilo žalobcovi, ktorý neunesol dôkazné bremeno o svojej vecnej aktívnej legitímácii v období november 2008 – 2009, t.j. že je nositeľom práva, ktorého sa domáha, čo bolo rozhodujúcim dôvodom na zamietnutie žaloby. Navyše žalovaný preukázal, že žalovanú sumu – nájomné – zaplatil oprávnenej osobe, čo je ďalším dôvodom na zamietnutie žaloby.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, jeho prípustnosť zdôvodnil § 237 písm. f/ O.s.p. tvrdiac, že postupom súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že rozhodnutia súdov sú nepreskúmateľné a zmätočné. Žalobca sa domáhal zaplataenia služieb spojených s užívaním bytu za rok 2007, súdy však nárok posudzovali ako nájomné za obdobie november 2008 až marec 2009. Uviedol, že rozhodnutia súdov vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) pokiaľ vychádzali z toho, že predmetný byt nebol oprávnene zaradený do konkurznej podstaty žalobcu a že žalobca v rozhodnom období nebol jeho vlastníkom.

Žalovaný nevyužil právo vyjadriť sa k dovolaniu.

Vedľajší účastník na žalovanej strane navrhol dovolanie zamietnuť považujúc rozhodnutia súdov za správne a dovolacie námietky za neopodstatnené.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O.s.p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa.

Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie tiež prípustné proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

Žalobcami napadnutý rozsudok nevykazuje znaky ani jedného z vyššie uvedených rozsudkov, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. Prípustnosť dovolania v predmetnej veci preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Dovolanie žalobcu smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšujúcom trojnásobok minimálnej mzdy (504,15 € < 3 x 295,50 €). Na danú vec sa preto vzťahuje aj ustanovenie § 238 ods. 5 O.s.p., ktoré prípustnosť dovolania vylučuje.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z tohto dôvodu dospel k záveru, že v prejednávanej veci je dovolanie žalobcu procesne neprípustné.

Dovolací súd vzhľadom na § 242 ods. 1 O.s.p. ďalej skúmal, či procesná prípustnosť dovolania nevyplýva z § 237 O.s.p., v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Dovolateľ existenciu procesných väd konania v zmysle § 237 písm. a/ až d/ a g/ O.s.p. síce netvrdil, avšak v dovolacom konaní vyšla najavo vada konania v zmysle § 237 písm. e/ O.s.p., ktorá zakladá prípustnosť (i dôvodnosť) podaného dovolania.

V zmysle § 237 písm. e/ O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný. Konanie vo všeobecnosti začína na návrh (§ 79 a § 80 O.s.p.) alebo aj bez návrhu (§ 81 O.s.p.). Ustanovenie § 237 písm. e/ O.s.p. dopadá na prípady, kedy súd prejednal a meritórne rozhodol vec, hoci nebola splnená jedna z procesných podmienok konania vyplývajúca z § 79 ods. 1 O.s.p. – nebol podaný (žiadny) návrh na začatie konania vo veci, ktorá nie je uvedená v § 81 ods. 1 O.s.p.

Občianske súdne konanie je ovládané dispozičnou zásadou a začína sa na návrh. Bez návrhu môže súd začať konania uvedené v ustanovení § 81 ods. 1, 2 O.s.p. (napr. vo veciach starostlivosti o maloletých, konanie o spôsobilosti na právne úkony, opatrovnícke konanie, konanie o vyhlásení za mŕtveho, konanie o dedičstve a pod.). Nedostatok návrhu na začatie konania je neodstrániteľným nedostatkom podmienky konania. Ak konanie napriek tomu prebieha a nejde o prípad, kedy súd môže začať konanie bez návrhu, je treba konanie v ktoromkoľvek jeho štádiu zastaviť; v inom prípade (ak konanie prebehne a je právoplatne ukončené vydaním meritórneho rozhodnutia) trpí vadou, na ktorú dopadá § 237 písm. e/ O.s.p.

Podľa § 79 ods. 1 vety prvej a vety siedmej O.s.p., konanie sa začína na návrh. Ak sa návrh týka dvojstranných právnych vzťahov medzi žalobcom a žalovaným (§ 90), nazýva sa žalobou. Žalobca týmto procesným úkonom (žalobou) mimo iného stanovuje najmä rozsah požadovanej súdnej ochrany a určuje medze toho, o čom a ako má súd rozhodnúť.

V zmysle ustanovenia § 95 ods. 1 O.s.p. je žalobcovi dané dispozitívne právo meniť podanú žalobu. Pokiaľ k zmene žaloby nedôjde, je súd v sporovom konaní viazaný pôvodne podanou žalobou (t.j. skutkovým stavom, z ktorého žalobca odvodzuje svoj konkrétny nárok vyjadrený v žalobnom petite).

Predmetné sporové súdne konanie začalo 26. augusta 2009 na základe žaloby zo 14. augusta 2009 (viď č.l. 1-3 spisu), ktorou sa žalobca domáhal zaplataenia peňažnej sumy (504,15 € s poplatkom z omeškania 2,5 promile zo sumy 504,15 € od 1. júla 2008 do zaplataenia za služby) - vyúčtovaného nedoplatku za užívanie bytu žalovaným v roku 2007 (za obdobie od 1. januára 2007 do 31. decembra 2007) presne špecifikovanej vyúčtovaním zo 6. mája 2008 (viď č.l. 12 spisu).

Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu (i súdu prvého stupňa) vyplýva, že súdy žalobu zamietli v dôsledku zistenia, že dlh vzniknutý *za obdobie november 2008 až marec 2009* na nájomnom a na službách spojených s užívaním bytu žalovaný uhradil oprávnenému subjektu. V tomto prípade súdy neopodstatnenosť peňažného nároku vyvodzovali zo skutočnosti, ktoré mali nastať v roku 2008 a 2009 (ktoré žalobca v žalobe netvrdil), naproti tomu žalobca svoj nárok v žalobe zreteľne uplatnil na základe skutkových tvrdení, ktoré nepochybne nastali (len) v roku 2007 – výlučne sa týkali iba služieb spojených s užívaním bytu od 1. januára 2007 do 31. decembra 2007.

V žalobe uvedené skutočnosti, ktorými žalobca opísal skutkový dej sú zhodné s predmetom konania vymedzeným v jeho žalobnom petite [porovnaj vznik dlhu za poskytnuté služby spojené s užívaním bytu v období od 1. januára 2007 do 31. decembra 2007 podľa vyúčtovania vo výške 15 188 Sk (504,15 €) – so žalobným petitom znejúcim na peňažné plnenie 504,15 € s príslušenstvom].

K tomu, aby došlo k zmene žaloby vyžaduje Občiansky súdny poriadok (§ 95) procesný úkon žalobcu, ktorým navrhne zmenu žaloby. Z obsahu spisu nie je možné zistiť,

že by žalobca v tomto konaní pred súdom prvého stupňa alebo neskôr v odvolacom konaní uplatnil procesný úkon, ktorým by navrhol zmenu žaloby; prípadne, aby súd zmenu žaloby pripustil. Za tohto stavu bol súd viazaný pôvodnou žalobou vrátane toho, ako v nej žalobca skutkovo vymedzil uplatnenie svojho nároku.

Súdy v danom prípade rozhodovali o nároku na zaplatenie peňažnej sumy z pohľadu skutočností odôvodňujúcich základ tohto práva (základných prvkov jeho vzniku), ktoré neboli obsahom žaloby, konanie tak zaťažili vadou v zmysle § 237 písm. e/ O.s.p.

So zreteľom na existenciu vady konania v zmysle § 237 písm. e/ O.s.p. dovolací súd zrušil potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu i rozsudok súdu prvého stupňa a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 243b O.s.p.), vzhľadom na uvedené sa nezaoberal vecnou správnosťou zrušených rozhodnutí.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. apríla 2012

JUDr. Daniela Š v e c o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková